

SKAT 5. december 2022

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Jon Nielsen

Chefanalytiker

OECD kårer gang på gang Danmark til verdensmestre i høj skat, men vi er faktisk nummer 5

OECD har udgivet nye tal for skattetrykket på tværs af lande, og igen i år ligger Danmark i front. Men OECD's tal er misvisende. Hvis opgørelsen var retvisende, ville Danmark ligge på en femteplads og ikke en førsteplads. Samtidig skal man huske, at vi også får meget igen fra det offentlige.

Kontakt

Chefanalytiker

Jon Nielsen

📞 40 54 18 80

✉️ jn@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

I valgkampen har borgerlige politikere gentaget mantraet igen og igen: Danmark har verdens højeste skattetryk. Men det er faktisk en myte.

Mantraet skyldes en dansk førsteplads i en opgørelse, som OECD foretager hvert år her op til jul. OECD måler det, de selv kalder 'skat-til-BNP-forholdet', og som mange i Danmark omtaler som skattetrykket. Men opgørelsen er på flere punkter et misvisende mål for skattetrykket. Det har Finansministeriet, Skatteministeriet, Danmarks Statistik og Rockwoolfonden også argumenteret for.

Hvis man korrigerer opgørelsen, så den bliver retvisende, falder Danmark ned på en femteplads. Den kunstige førsteplads skyldes især, at skatten på folkepensioner, kontanthjælp og så videre tæller med i OECD's tal, selvom det ikke er penge, der skifter hænder mellem borgerne og det offentlige, men mellem to kasser i det offentlige. Hvis man ser bort fra de skatter, rykker Danmark ned ad listen.

Selvom vi altså ikke ligger helt i toppen, så ligger vi stadig i den høje ende. Det afspejler, at vi har indrettet samfundet på en måde, hvor mange basale goder er finansieret over skatten. Hvis vi skulle betale for lægebesøg, social sikring og børnenes skole ud af egen lomme, ville vi ikke få mere til overs til os selv, når vi har betalt de faste udgifter.

OECD's tal giver et dårligt mål for skattetrykket

Men lad os starte med at se på, hvad man egentlig taler om, når man taler om skattetrykket.

Skattetrykket dækker på én gang over to forskellige økonomiske størrelser. Først og fremmest måler skattetrykket, hvor meget af den samlede indkomst i økonomien, der bliver forvaltet af det offentlige. Det er et mål for ansvarsfordelingen i økonomien. I lande, hvor skattetrykket er lavt, er det primært udtryk for, at der er nogle udgifter til sygesikring, uddannelse og så videre, som borgerne må afholde for egen regning, fordi man politisk har valgt, at borgerne selv skal bære finansieringsansvaret for de goder.

” Vi har høje folkepensioner, dagpenge og så videre, men samtidig skal folkepensionister og andre overførselsmodtagere betale lige så meget i skat som andre. Det gør det danske skattetryk kunstigt højt.

Chefanalytiker Jon Nielsen

Samtidig bliver skattetrykket brugt som et mål for, hvor meget af indkomsten en typisk borger betaler i skat, når man ser på alle skatter, inklusive afgifter og obligatoriske bidrag. Det er et mål for skattebelastningen på den typiske borger.

Det er de to størrelser – ansvarsfordelingen og skattebelastningen – vi skal forsøge at måle.

OECD's mål for skattetrykket er et dårligt mål for begge dele. OECD opgør skattetrykket ved at tage det samlede beløb, der bliver betalt i skatter og afgifter, og opgøre det i procent af den samlede produktion i landet (BNP). De største problemer med dét mål, er at det medregner skatterne på overførselsindkomster og ser bort fra den indkomst, vi får fra udlandet.

Danmark ligger nummer 5 i en retvisende opgørelse

I mange lande er overførselsindkomsterne lavere end i Danmark, men til gengæld opkræves der ingen eller lavere skatter af dem. Her skiller Danmark sig lidt ud. Vi har høje folkepensioner, dagpenge og så videre, men samtidig skal folkepensionister og andre overførselsmodtagere betale lige så meget i skat som andre. Det gør det danske skattetryk kunstigt højt.

Da Danmark i 1994 satte folkepensionen og kontanthjælpen op og samtidig gjorde dem skattepligtige, steg vores skattetryk med to procentpoint, uden at borgerne fik færre penge på lommen, eller staten fik flere penge i kassen. Skatten på overførselsindkomster er nemlig ikke indkomst, der skifter hænder mellem borgerne og det offentlige – det er penge, der bliver flyttet fra den ene kasse i det offentlige til den anden.

Når man opgør, hvor meget af indkomsten det offentlige forvalter – eller hvor meget af deres indkomst borgerne skal betale til myndighederne – så bør man ikke medregne penge, der bare bliver flyttet rundt mellem offentlige kasser.

Derudover følger OECD en gammel tradition for at opgøre skatterne i procent af bruttonationalproduktet (BNP). Problemet er, at et lands BNP måler den samlede produktion i landet og ikke den samlede indkomst. Med globaliseringen kommer en større og større del af danskernes indkomst imidlertid fra udlandet og ikke fra produktion i Danmark. For eksempel er en del af vores pension placeret i udenlandske aktier og obligationer, og vi får en stigende del af vores indkomst og skatteprovenu derfra. Det skal man tage med, når man opgør skattetrykket, og derfor giver det ikke længere et godt billede at opgøre skatterne i procent af BNP. I stedet skal man bruge bruttonationalindkomsten (BNI), som direkte måler borgernes samlede indkomst inklusive indkomsten fra udlandet.

” *Det er standardpensum på landets økonomistudier, at man bør korrigere OECD's skattetryk for skatten på overførselsindkomster og indkomst fra udlandet.*

Chefanalytiker Jon Nielsen

Endelig indgår afgifter som en positiv indkomst, når OECD opgør det samlede indkomstgrundlag, som skatterne sættes i forhold til. Hvis momsen er høj, trækker det BNI og BNP lidt op, hvilket isoleret set gør skattetrykket lidt mindre. Det bør man også korrigere for.

Når man korrigerer skattetrykket i alle lande for alle de forhold, så rykker Danmark fra en førsteplads ned på en femteplads overgået af Luxembourg, Sverige, Frankrig og Finland og lige foran Norge. Det har vi vist i en [ny analyse](#), hvor vi også diskuterer forskellige andre korrektioner, som rykker ved andre lande, men ikke ved Danmark. De korrigerede tal giver et mere retvisende billede af, hvor Danmark ligger i forhold til andre lande, og hvor de andre lande ligger i forhold til hinanden.

Det er vel at mærke ikke en ny pointe, men almen viden blandt økonomer. Det er standardpensum på landets økonomistudier, at man bør korrigere OECD's skattetryk for skatten på overførselsindkomster og indkomst fra udlandet. Og som nævnt har [Finansministeriet](#), [Skatteministeriet](#), [Danmarks Statistik](#) og [Rockwoolfonden](#) også peget på det.

Vi får meget igen fra det offentlige

Selvom vi altså ikke har verdensrekorden i skatter, så ligger Danmark selvfølgelig stadig i den høje ende internationalt sammen med vores nordiske naboer. Det afspejler, at vi har overladt til det offentlige at forvalte en relativt stor del af den samlede økonomi. Men vi får også meget tilbage fra det offentlige. At sammenligne Danmarks og USA's skattetryk er lidt som at sammenligne prisen på en hummer og en hotdog.

Hvis vi ser på borgernes privatforbrug og forbrug af offentlige velfærdstilbud under ét, så er en ret stor andel af den enkelte borgers samlede private og offentlige forbrug finansieret over skatten i Danmark. I mange tilfælde erstatter de offentlige velfærdsydelser nogle goder, borgerne ellers skulle have købt for egen regning. På den måde sparer det offentlige os for mange udgifter.

” *Samlet set er det altså en myte, at Danmarks skattetryk ligger i den absolutte internationale top. Vi ligger derimod på en femteplads.*

Chefanalytiker Jon Nielsen

Den organisering af økonomien, vi har i Danmark, er med til at skabe et velstående og trygt samfund, hvor vores muligheder i livet generelt ikke er bestemt af vores forældres indkomst. Danmark og de andre nordiske lande ligger således i toppen internationalt, når vi ser på velstanden per indbygger, på indkomstmobiliteten mellem generationer og på folks følelse af økonomisk tryghed.

Når vi har organiseret økonomien på en måde, hvor meget af indkomsten forvaltes af det offentlige, er det heller ikke sket på bekostning af den offentlige sektors effektivitet. Ifølge [Verdensbankens estimater](#) har Danmark en af de mest effektive offentlige sektorer i verden.

Samlet set er det altså en myte, at Danmarks skattetryk ligger i den absolutte internationale top. Vi ligger derimod på en femteplads – og samtidig skal man huske, at vi også får meget betalt af det offentlige, som man selv skal betale for i lande med et lavere skattetryk.